

Zbigniew Gnat-Wieteska

Polski Czerwony Krzyż - Oddział w Garwolinie (pierwsze 25 lat działalności - 1924-1949)

Niepodległość i Pamięć 17/2 (32), 155-160

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zbigniew Gnat-Wieteska

Akademia Obrony Narodowej

Polski Czerwony Krzyż – Oddział w Garwolinie (pierwsze 25 lat działalności – 1924-1949)

Polski Czerwony Krzyż powstał w 1919 roku. Jego struktury organizacyjne działają na terenie całego kraju. Oddział w Garwolinie zorganizował się 15 czerwca 1924 roku¹. Prawie jednocześnie powstało przy nim Koło Kobiet Polskiego Czerwonego Krzyża. Liczba członków, początkowo niezbyt liczna, stopniowo się powiększała. W 1925 r. wstąpili do organizacji nauczyciele szkół powszechnych i dzięki temu Oddział mógł rozwinąć szerszą działalność.

Od chwili powstania Zarząd Oddziału czynił usilne starania o uzyskanie odpowiednich funduszy na prowadzenie działalności zgodnie z uchwałą Komitetu Głównego z dnia 6 marca 1923 r. Według uchwały celem PCK było łagodzenie klęsk spowodowanych przez wojnę. Cel ten miano realizować poprzez:

1. w czasie wojny niesienie odpowiedniej pomocy wojsku i cierpiącej wskutek wojny ludności,
2. w czasie pokoju – przygotowanie się do jak najlepszego wypełniania obowiązku swego na wypadek mogącej wybuchnąć wojny. Przygotowania powinny polegać na:
  - a/przygotowanie planu działania podczas wojny,
  - b/przygotowanie personelu,
  - c/przygotowanie materiałów i urządzeń.

Powyższa praca stanowiąca obowiązek PCK winna być prowadzona z możliwym uwzględnieniem pożytku dla ludności cywilnej już podczas pokoju a zwłaszcza w wypadkach epidemii, klęsk żywiołowych itp., do czego mogą być użyte urządzenia np.: transportowe, kąpielowe, dezynfekcyjne, pralnice, szpitale ruchome, lotne oddziały, ambulatoria itp., wraz z personelem i materiałem. Program ten nie wyklucza jednak prowadzenia wielorakiej innej działalności PCK w myśl programu Ligi Czerwonych Krzyży o ile Oddział po zorganizowaniu wyznaczonych mu prac, znajdzie odpowiednie ku temu środki i ludzi².

W 1925 r. Zarząd Główny PCK opracował w porozumieniu z władzami wojskowymi program pogotowia sanitarnego. Zawierał on przygotowania:

1. samochodów i wozów czterokołowych, sanitarnych,
2. punktów sanitarno-odżywczych,
3. szkolenia siostr pogotowia sanitarnego,
4. szkolenia instruktorów przeciwgazowych³.

1 „Gazeta Powiatu Garwolińskiego”, Nr 6, wrzesień 1930, s. 24.

2 Stanisław Podolak, *Dziesięciolecie prac Polskiego Czerwonego Krzyża w świetle cyfr i faktów. Polski Czerwony Krzyż 1919-1929*. Wydawnictwo jubileuszowe na dziesięciolecie istnienia PCK. Warszawa 1929, s. 16.

3 Ibidem, s. 18.

Do zadań pogotowia sanitarnego w okresie pokoju zaliczono niesienie pomocy ludności cywilnej w razie klęsk i katastrof żywiołowych, niezależnie od przygotowania ww. sprzętu i szkolenia siostr pogotowia sanitarnego.

Na konto Oddziału wpływały: pieniądze ze składek członkowskich, ofiary od członków dożywczych, ofiary niestałe od różnych osób, ze sprzedaży znaczków i nalepek, ze zbiorów w okresie „Tygodnia PCK” oraz z imprez dochodowych, np.: z loterii fantowych organizowanych przez Koło Kobiet. Realizując postanowienia uchwały, już w 1925 r. Oddział zakupił 4 wozy sanitarne wraz z noszami, które zlokalizowano w Garwolinie, sprzęt do obrony przeciwgazowej, tj. ubrania, 3 skrzynki materiałów opatrunkowych i 1 skrzynkę z materiałem przeciwperytowym. Oddział złożył również ofiarę na odbudowę zniszczonego w czasie działań wojennych sanatorium w Zakopanem oraz wziął udział w organizowaniu kolonii dla dzieci ze Śląska w lecie 1925 r.⁴ Pod koniec lat dwudziestych działalność Oddziału uległa znacznemu rozszerzeniu, m.in. brał on udział w akcji zwalczania chorób i epidemii, współdziałał z komitetem niesienia pomocy powodzią w powiecie, zorganizował zbiórki żywności dla pogorzalców z Puźnówki i Kocka, rozdawał najbardziej potrzebującym bony na węgiel i żywność w czasie ciężkiej zimy 1929/1930, wpłacał składki na działalność sanatoriów PCK w Zakopanem i dla dzieci w Rabce, kilkakrotnie złożył ofiarę na „Latarnię” (Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi Inwalidami), udzielił zapomogi dla dzieci polskich z Niemiec, przyczynił się do urządzenia wystawy PCK w Poznaniu oraz do kupna samochoду sanitarnego w Siedlcach⁵. Od 1928 roku Oddział organizował również „Gwiazdkę” i „Święcone” dla żołnierzy 1 pułku strzelców konnych (dalej 1 psk) stacjonującego w Garwolinie.

W czasie „Tygodnia PCK” (1-8 czerwca) w 1930 r. Oddział prowadził szeroką akcję propagandową w zakresie *rozpowszechnienia idei i znaczenia PCK*⁶ oraz pozyskania nowych członków. Dążąc do osiągnięcia jak największych rezultatów, Zarząd Oddziału z doktorem Adamem Święckim na czele zwrócił się z prośbą o współpracę do księży proboszczów okolicznych parafii oraz do kierowników szkół powszechnych na terenie całego powiatu garwolińskiego. Jednocześnie przesłał im broszurę pt. *Cel i znaczenie PCK* oraz plakaty propagandowe jako materiał pomocniczy przy organizowanych przez nich pogadankach i prelekcjach o PCK. W okresie „Tygodnia PCK” zorganizowano także zbiórki uliczne w Garwolinie, Parysowie i Trąbkach oraz zabawę taneczną w lokalu Klubu Urzędników Garwolinie. Zysk z imprez zorganizowanych w „Tygodniu PCK” wyniósł 688,63 zł⁷. W tym też roku Zarząd Oddziału zakupił brakujące części ekwipunku dla drużyny ratowniczej oraz 15 kompletów bielizny. Majątek Oddziału, łącznie z zapasami pogotowia sanitarnego, wyniósł 14063,08 zł, liczba członków – 412 osób⁸. Jednocześnie należy podkreślić, że Oddział samodzielnie dysponował swoimi funduszami, przekazując Zarządowi Okręgu tylko odsetki. W 1930 roku Zarząd Oddziału przekazał 50 zł na konto Komitetu budowy nagrobka na mogile poległych pod Garwolinem w 1920 r.

Jednym z pierwszoplanowych zadań Oddziału w okresie 1930/1931 było szkolenie siostr pogotowia ratunkowego, m.in. Zarząd Oddziału przyznał subsydlum w wysokości 50 złotych miesięcznie swojej kandydatce, słuchaczce kursów pielęgniarstwa PCK w Warszawie, na okres trwania kursu (1 stycznia 1931-1 czerwca 1932). Na początku 1931 roku Oddział

4 „Gazeta Powiatu Garwolińskiego”, Nr 6, wrzesień 1930, s. 24.

5 *Polski Czerwony Krzyż*, „Gazeta Powiatu Garwolińskiego”, Nr 2, 15 maja 1930, s. 19

6 Sprawozdanie z „Tygodnia PCK” Polskiego Czerwonego Krzyża Oddział w Garwolinie (1-8 VI), „Gazeta Powiatu Garwolińskiego”, Nr 4, lipiec 1930, s. 6.

7 Ibidem, s. 6.

8 *Sprawozdanie z działalności Zarządu oraz kasowe Oddz. PCK w Garwolinie za 1930 r.*, „Gazeta Powiatu Garwolińskiego”, Nr 5, maj 1931, s.17; „Gazeta Powiatu Garwolińskiego”, Nr 6, wrzesień 1930, s. 24.

zorganizował w Garwolinie kurs obrony przeciwgazowej dla 18 członków Związku Strzeleckiego, a następnie powołał ich do drużyny ratowniczej pod kierunkiem Jerzego Podgórskiego, powiatowego instruktora Straży Pożarnych. Na kursie wykładali J. Podgórski, dr Adam Święcki, kierownik Obwodu Ubezpieczalni Społecznej i lekarz miejski w Garwolinie, dr Mieczysław Krassowski, dyrektor Szpitala Powiatowego w Garwolinie i kpt. lek. med. Henryk Lenk z 1 psk⁹.

W 1934 r. Oddział PCK obchodził dziesiątą rocznicę działalności. Jubileusz obchodzono w „Tygodniu PCK” w dniach 1-10 września. Naczelnym hasłem „Tygodnia” było propagowanie idei czerwono krzyżowych, werbowanie nowych członków oraz gromadzenie funduszy na pomoc dla powodzian¹⁰. W obchodach jubileuszowych uczestniczyli: dowództwo i żołnierze 1 psk, członkowie OSP oraz drużyny ratowniczej i Kół Młodzieży PCK¹¹.

W działalności Kół Młodzieży na pierwszy plan wysunięto szerzenie zasad higieny osobistej, higieny w szkole, troskę o zdrowie oraz pomoc moralną i materialną dla biednych dzieci, zgodnie z hasłem „Miłuj bliźniego – bliźniemu służ”.

W drugiej połowie lat trzydziestych funkcję prezesa Zarządu Oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża w Garwolinie objął ks. dr Antoni Święcicki. Pod koniec dwudziestolecia międzywojennego, w związku z coraz większym napięciem w stosunkach polsko-niemieckich, prowadzono usilne starania w celu jak najlepszego przygotowania PCK na wypadek wojny. Przeprowadzono reorganizację drużyn ratowniczych, tworząc z nich siedmioosobowe sekcje ratowniczo-sanitarne oraz zwiększono liczbę kursów dla siostr pogotowia PCK. Kierownikiem takiego kursu zorganizowanego w Garwolinie w 1939 roku był Misztal. Dzięki ofiarności społeczeństwa zwiększono znacznie zapasy materiałów i sprzętu sanitarnego.

W latach 1924-1939 prezesami Zarządu Oddziału byli: dr Adam Święcki, Zofia Gałczyńska i ks. dr Antoni Święcicki. Do czołowych działaczy PCK należeli m.in.: Zofia Kozłowska, Maria Siarkiewicz, Maria Gürtlerowa, Bronisława Froelichowa (Dąbkowska), dr Mieczysław Krassowski, dr Kazimierz Narkiewicz, ppor. Jerzy Podgórski, Franciszek Zajac, Jacek Dąbrowski, Jerzy Gawlik, Antoni Piesio i Piotr Michalik. W 1930 roku funkcję sekretarza Oddziału pełniła Zofia Gałczyńska, skarbnika – dr M. Krassowski. W skład Komisji Rewizyjnej wchodził: Jerzy Gawlik, Antoni Piesio i Piotr Michalik. Należy również wspomnieć, że Oddział współdziałał z Ligą Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej w przygotowaniach do obrony przeciwgazowej. Prezes Oddziału dr A. Święcki pełnił także funkcję wiceprezesa LOPP i członka Zarządu Ligi Morskiej i Kolonialnej.

We wrześniu 1939 r. kierowany przez ks. Święcickiego Oddział PCK zorganizował m.in. kuchnię PCK, dwa szpitale na Aleksandrówce w pobliżu Szpitala Powiatowego, stały punkt sanitarny na stacji kolejowej w Garwolinie, punkt sanitarny w Ubezpieczalni Społecznej oraz prowadził zbiórkę odzieży, bielizny, pościeli, łóżek i żywności dla rannych i ludności napływowej, uciekającej przed nacierającymi wojskami niemieckimi. Dużej pomocy żywnościowej udzielali: Adam Brzozowski, Władysław Biernacki z Czystkówka, Franciszek Burno i wielu innych. Działalność Oddziału PCK opierała się w tym czasie na doraźnej ofiarności społeczeństwa. Problem braku lekarzy dla rozbudowanego szpitalnictwa rozwiązano dzięki działalności działaczy PCK. Werbowali oni lekarzy wśród uciekinierów przechodzących przez miasto.

9 Z działalności PCK i Strzelca, „Gazeta Powiatu Garwolińskiego”, Nr 2, luty 1931, s. 24; Sprawozdanie z działalności zarządu oraz kasowe Oddz. PCK w Garwolinie za 1930 r., „Gazeta Powiatu Garwolińskiego”, Nr 5, maj 1931, s. 17.

10 „Gazeta Powszechna Garwolińska”, Nr 5, 2 września 1934, s. 5.

11 Ibidem, Nr 8, 23 września 1934, s. 5.

Po zajęciu Garwolina i powiatu przez wojska niemieckie działalność Oddziału PCK ulegała stopniowo ograniczeniu i na początku 1941 roku uległa całkowitemu zawieszeniu. Większość jego uprawnień przejął Powiatowy Komitet Opiekuńczy w Garwolinie. W marcu 1941 r. władze niemieckie zakazały tworzenia nowych kół PCK oraz poleciły zlikwidować dotychczas istniejące. 20 tego miesiąca wszystkie koła PCK przekazały cały swój majątek gotówkowy Oddziałowi PCK. Przestał również działać Zarząd Oddziału. Jego zadania przejął pełnomocnik Zarządu Głównego na Oddział w Garwolinie. Został nim dotychczasowy prezes Oddziału, ks. dr Antoni Święcicki. 5 kwietnia 1941 r. wysłał on do prezesów b. Zarządów Kół PCK Oddziału Garwolińskiego pismo o treści: *Dnia 27 marca rb. otrzymałem następujące pismo: Prezydium Zarządu Głównego PCK na posiedzeniu w dniu 17 marca 1941 r. powzięło następującą uchwałę: „Prezydium decyduje polecić pełnomocnikom wyrazić Zarządom Okręgów i Oddziałów w imieniu Zarządu Głównego szczerzy żal z powodu zarządzanej przez władze Generalnej Guberni przerwy współpracy i bardzo gorąco podziękować za ofiarną, w myśl zasad czerwono krzyskich, pracę”. Zdając sobie dokładnie sprawę z tego, że pomyślnie wyniki działalności Oddziału należy zawdzięczać nader ofiarnej pracy Zarządów Kół – całkowicie przyłączam się do przytoczonej odezwy i wyrażam Szanownemu Zarządowi Koła serdeczne podziękowanie. Niezależnie od powyższego komunikuję, że zgodnie z wyjaśnieniem pełnomocnika na Okręg Warszawski legitymacje posiadane przez członków Zarządu Kół nie mogą jedynie służyć w celu legitymowania się osobistego przed władzami niemieckimi, ale ważność swą zachowują nadal, gdyż Zarządy Oddziałów i Okręgów zostały tylko zawieszane, a nie zlikwidowane*¹².

Należy dodać, że Kościół katolicki udzielał wsparcia działalności czerwono krzyskiej. Zarządzeniem z 10 października 1940 r. bp Czesław Sokołowski, Administrator Apostolski Diecezji Siedleckiej czyli Podlaskiej, nakazał duchowieństwu, aby brało czynny udział w zbiórkach pieniężnych na Polski Czerwony Krzyż. Pół roku później, 2 kwietnia 1941 r. pisał do ks. Mariana Juszczyka, dziekana dekanatu garwolińskiego: *Pod dniem 24 zm. Nr 969, zawiadomiliśmy JWKS. Dziekana o tym, że zbieranie ofiar na PCK jest nieaktualne. Poza tą instytucją zmuszeni jesteśmy udzielać zapomóg najbardziej potrzebującym, zwłaszcza domom sierot, starców itp. Wobec tego prosimy i polecamy JWKS. Dziekanowi, ażeby od dnia 1 maja rb., aż do dalszej dyspozycji nadsyłali na wymienione cele po 100 zł miesięcznie z całego dekanatu...*¹³.

PCK starał się pomagać jeńcom wojennym. W drugiej połowie 1941 r. Niemcy umieścili wielu jeńców radzieckich w obozie w Dęblinie. Jak wspomina Stanisław Bober *Komendant obozu zawiadomił Polski Czerwony Krzyż w Dęblinie, aby Zarząd zgłosił się, to zostaną wydani jeńcy polskiego pochodzenia, którzy byli w Armii Czerwonej. Kilku jeńców polskiego pochodzenia zostało uratowanych...*¹⁴. Akcji tego rodzaju było znacznie więcej.

24 marca 1942 r., bp Sokołowski wyraził zgodę, aby proboszczowie przeznaczali jedną tacę w kwartale na Polski Czerwony Krzyż, a zebraną kwotę przekazywali właściwym terenowo pełnomocnikom powiatowym. Następnie zarządzeniem z 2 lipca 1943 r. polecił duchowieństwu, aby współpracowało z PCK i Komitetami Powiatowymi Rady Głównej Opiekuńczej.

12 Zbigniew Gnat-Wieteska, *Organizacje społeczne i kulturalne w Garwolinie* [w:] *Garwolin, dzieje miasta i okolicy*, Warszawa 1980 r., s. 200-201; Pismo udostępnione przez Mariana Turka (odpis w zbiorach autora).

13 Archiwum Parafialne w Garwolinie. Akta dziekańskie 1941. Siedlce, dnia 2 kwietnia 1941 r. Nr 1048. Biskup Administrator Apostolski Diecezji Siedleckiej, czyli Podlaskiej, Do JWKS. Kanonika Dziekana Dekanatu Garwolińskiego.

14 Stanisław Bober, *Życiorys nauczyciela. Pamiętnik na tle życiorysu nauczyciela*, mps, s. 47.

Nie mogąc działać legalnie, większość członków PCK kontynuowała ją konspiracyjnie w szeregach organizacji niepodległościowych. Krystyna Skąpska (później Kurzyp) i Helena Biernacka zorganizowały magazyn sanitarny Obwodu „Gołąb” – Garwolin Armii Krajowej oraz punkty sanitarne w Mietnem, Puznowie Starym i Garwolinie. W punktach tych udzielano doraźnej pomocy rannym członkom konspiracji. Później pomocy udzielali im: dr Stefan Soszka, szef służby zdrowia Obwodu i pielęgniarka dyplomowana Helena Iwanow ps. „Jod”. W 1942 r. Helena Biernacka prowadziła szkolenie sanitarne w Garwolinie. Przeszkoliła około 30 osób, głównie członków Szarych Szeregów. W latach 1942-1944 działacze PCK z Garwolina przy współpracy z kwatermistrzostwem Obwodu „Gołąb”, st. wachm. Stanisławem Gruszfildem i RGO w Warszawie, sporządzali i dostarczali trzy razy w tygodniu paczki dla więźniów Pawiaka. Pseudonimy ofiarodawców publikowano w „Apelu”, organie Komendy Obwodu „Gołąb”.

W drugiej połowie 1944 r., po zakończeniu okupacji niemieckiej, kilkunastu członków PCK, m.in. lekarze: Mieczysław Krassowski, Stefan Soszka i Henryk Augustowicz oraz pielęgniarki Helena Iwanow i Helena Biernacka, pracowało w rozbudowanym ponownie Szpitalu Powiatowym w Garwolinie. Pracą Oddziału PCK kierował w dalszym ciągu pełnomocnik ks. dr Antoni Świąćicki. Pod jego kierownictwem PCK udzielał pomocy ofiarom wojny – żołnierzom i ludności cywilnej – dokonywał rozdziału darów UNRRA, prowadził szkolenie sanitarne oraz rozbudowywał własne szeregi. W 1945 r. Oddział zorganizował półkolonię dla dzieci przy ul. Stacyjnej w Garwolinie, prowadziła ją Józefa Zdanowska.

W lecie 1944 r. z inicjatywy ks. dr Świąćickiego Oddział PCK zaczął prowadzić działalność kulturalną. Już w miesiącach sierpień-wrzesień zorganizowana przez niego grupa osób, m.in. Zdzisława Wojciechowska, Maryla Soszka, Arkadiusz Kotlarski, Stanisław Wojciechowski, Izidor Gurtler, Kazimierz Białecki, Zdzisław Tarnowski i Mieczysław Kenig, wystawiła tzw. „Składanki” – poezje Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Adama Asnyka, Marii Konopnickiej i pieśni Stanisława Moniuszki, w reżyserii Henryka Makulca. Dochód ze spektaklu przeznaczono na zakup żywności dla dzieci z Otwocka i prawobrzeżnej Warszawy. Zakupioną żywność przekazano Stefanowi Jaraczowi kierującemu akcją pomocy.

Na przełomie 1945/1946 r. zespół wystawił w sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Garwolinie komedię Aleksandra Fredry *Pan Jowialski*, w 1947 r. *Mazepę* Juliusza Słowackiego (grali: Mazepę – Marian Turek, Wojewodę – Henryk Makulec i Włodzimierz Panasiewicz), następnie *Grube ryby* Michała Bałuckiego, *Brat Albert* Karola Bunscha (grali: Brat Albert – Antoni Furmanik, dziady proszalne – Marian Turek i Izidor Gurtler, siostra szpitalna – Halina Skorupska) i *Damy i Huzary* Aleksandra Fredry. Reżyserował Henryk Makulec, kostiumy i dekoracje wykonywali członkowie zespołu, wykorzystując przy tym m.in. dary UNRRA, będące w dyspozycji Oddziału PCK. Choreografię do *Mazepy* wykonała Zdzisława Wojciechowska. Kierownikiem zespołu był ks. dr Antoni Świąćicki. W wymienionych sztukach grali m.in.: Henryk Makulec, Stanisław Wojciechowski, Izidor Gurtler, Teresa Kotlarska, Halina Skorupska, Stanisław Żychowicz, Zygmunt Jończyk, Kessel, Włodzimierz Panasiewicz, Antoni Furmanik, Marian Turek, Roman i Władysława Zalewscy¹⁵. Dochód z występów przeznaczano na działalność charytatywną.

Funkcję Pełnomocnika PCK na Oddział w Garwolinie ks. dr Antoni Świąćicki pełnił do 10 listopada 1947 r., tj. do czasu kiedy przekazał ją Janowi Migdłowi, zgodnie z decyzją władz wojewódzkich organizacji¹⁶.

15 Zbigniew Gnat-Wieteska, *Organizacje społeczne i kulturalne...*, s. 217; Marian Turek, *Robiliśmy teatr. Historia teatru amatorskiego w mieście Garwolinie w XXX-lecie Polski Ludowej*, Garwolin 1974 r., mps. (zbiory autora).

16 Relacja Jana Migdala z 8 października 1980 r. Pismo Pełnomocnika Zarządu Głównego PCK na Okręg Warszawski z 5 listopada 1947 r. Ldz. 64/pf/Org.Pers. z nominacją J. Migdala na Pełnomocnika PCK na Oddział w Garwolinie.

Od 1948 r. praca Oddziału zaczęła stawać się coraz bardziej systematyczna i planowa. Coraz więcej uwagi zaczęto poświęcać szkoleniom sanitarnym oraz działalności wiejskich Przodowników Zdrowia. W 1949 r. odbył się kurs ratowniczo-sanitarny dla członków Ochotniczej Straży Pożarnej w Garwolinie z programem: 1. Ratownictwo z ćwiczeniami; 2. Opatrywanie ran i innych uszkodzeń cieleśnych; 3. Ewakuacja i transport sanitarny; 4. Apteczka podręczna i 5. Repetycje. W piśmie z dnia 5 maja 1949 r. Kazimierz Milewski, Pełnomocnik Oddziału PCK w Garwolinie pisał do Michała Gniedziuka, naczelnika OSP w Garwolinie, m.in.: *Oddział Czerwonego Krzyża podaje do wiadomości Ob. Komendanta, że obecne czynności Czerwonego Krzyża polegają na szkoleniu sanitarnym, wobec czego otrzymaliśmy z Okręgowego PCK program kursu Ratowniczo-sanitarnego dla Straży Pożarnej, celem takiego Kursu jest przeszkolenie zespołów biorących udział w likwidacji pożarów, udzielaniu pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach i zachorowań w czasie akcji (...)*¹⁷.

Obchodzone do 1948 roku „Dni PCK”, a następnie „Tydzień Zdrowia” i „Tydzień PCK” wykorzystywano w do propagandy celów i zadań Polskiego Czerwonego Krzyża. Po raz pierwszy „Tydzień Zdrowia” obchodzono w dniach 3-9 października 1949 r. W późniejszych latach wiele uwagi poświęcano honorowemu dawstwu krwi. Ale to już inna historia.

---

16 grudnia 1947 r. Jan Migdal złożył rezygnację, obowiązki Pełnomocnika przekazał 27 stycznia 1948 r. Stanisławowi Mikołajewskiemu.

17 Pismo w zbiorach autora.